

Моя михалівска Ватра

Текст: АЛЕКСИЙ ЯЩЫШАК
Знімки: МИРОСЛАВ ВОРГАЧ

Пішло з духом нового часу. Сторінка Ватры на фейсбуку, інтэрнэтовы заповіды програму на Стороні Стіваришыня Лемків. Завдякы тому людзе могли познати наперед атракцыі михалівскай Ватры. Окрем короткых інформаций о частях програму мож было найці бліжшы інформации о выступаючых.

Зберал ем ся з вельком охотом і надійом на добру забаву. Михалів привітал мя чудовом сонечном хвільом. Своє шатро поставил ем так яй што рока – жебы добрі видіти што ся діе на сцені і в кулінарній загороді. Кус покрутил ем ся межде знасмыма і надіпол час отвориня ХХХІІІ Лемківскай Ватры на Чужыні.

Запрошены гості і ватряне зобрали при Камени – Памятнику Выселіня. Дакус по 19-ій годіні „Ластівочка“ пісньом – гимном Я Русин зачала Ватру. Выручыла хор „Зоря“, котрый остатніма рокама зачынал Ватру – тіж пісньом – гимном, але *Горы нашы*. Выручыла не зато, же так было в програмі, а зо взгляду на то, же автобус, якій вюз Зорю з Гір мал в дорозі аварію і спізнял ся о пару годін.

Як все при Камени, слово мал Ведучий Стіваришыня Лемків – пан Андрий Копча, по чым офіцієлі зложыли квітя при Памятнику. Тот момент все змушат до пріємной рефлексіі – адже то прідставітелі державы, котра нас выгнала (не смотрячы, на сисем), днес як бы мушены сут по-

клоніти ся нашій трагедіі. Нашу непокореніст означал і ватряний оген, котрий зас ся розгоріл, розпалений рукама найстаршого михалівяна, по роді фльоринчана – пана Габуры.

На сцені „Ластівочка“ сьпівала традиційні в тым часі пісню выгнана, по чым наступили офіційны прівітаня гості і ватрян. Помежде запрошеныма была пані Ева Міньковска – Віцевосвода Нижньошлескій, прідставнікы Сойму РП, льокальны і місцевы власти. В тым часі мал наступити ішы еден акт, з котрым організаторе мусліи ждати, бо... спізнял ся автобус з Гір. І о тым акті – пізнійше.

Лемківскы очепины были частью дальшого выступу „Ластівочкы“. Тот кавалчык весільной забавы пріпомнул нам красу нашого лемківского фольклору. Сьпіванкы і танці впривадили рівнож веля свободы по дост долгій офіційній части.

Ішы в голові чул ем „Ластівочку“, а зо сцены понесло уж музыку „Кычеры“, котра як все чудово ся вказала, хоц прідставила – пріпомнула давній свій репертуар, конкретні інсценізацію з лемківских вечырок – *Федорів*, котрых еднако інсценізація – о кілко добрі памятам –

↑ *Очепины* – з якыма ансамбль думал уж о выступі в Закопаным, здо́мінували програм „Ластівочкы“. ⇨

дост шувні ся змінила. І коли „Кычера“ кінчыла свій выступ... пріхал автобус з Гір.

За хвілью на сцену влетіл задыханий пан Петро Мурынка, завязуючы по дорозі краватку на карку. На сцену ввошла тіж товды пані Віцевосвода Нижнього Шлеска. Долго мусіла ждати на передній лавці амфітеатру, жебы вручыти пану Петрови срібний Крест Заслугы наданий му через Прізідента РП Броніслава Коморовского. Дост дивна то была церемонія, головні зо стороны нагородженого. Пан Петро з дост велькым дистансом, свободом пріял нагороду, а коли попросил о слово, повіл – же барже бы ся тішыл, коли Прізідент РП дал бы му з пят арів рідной землі в Білцареві (же Прізідент є як бы днешнім корольом державы, а його /пана Петра/ прідкови такой пятсто років тому акуратні король Зігмунт Старий потверділ власніст мастку – шолтыства в ріднім селі). Поведіня пана Петра Мурынки амфітеатр пріял з одчувальном акцептаціём.

*** ПОДВОРЕЦ СТОВАРИШЫНЯ ЛЕМКІВ *** ПОДВОРЕЦ СТОВАРИШЫНЯ ЛЕМКІВ ***

Праві зараз по вручці той нагороду наступила подібна церемонія. Пренесли мы ся до свѣта Никыфорів, котрых вруччя стало ся новым традициом михалівской Ватры. Того рока Нагороду ім. Епифана Дровняка – Никыфора отримал пан Ярослав Горошак – автор *Словника лемківско-польского і польско-лемківского*. Тота важна книжка нам Лемкам вельо помагат. Наш язык змінят ся на чужині з дня на ден і вартат пізнити на сторони того словника і знати – як бесідували наші дідове і вітцьове. Мали бы цінити свій рідний язык, коли аж і UNESCO обяло го охороном, як тот, котрий може загинути. Нагороду вручыл Ярославови Горошакowi Петро Трохановскій – Муриянка. З його бесіды, з яком звернул ся до Нагородженого вказало ся, же оба од наймолодшых років быти в близьких зносінах і мали вельо мрий. Высловил радіст з того, же повело ся їх зреалізувати.

Вертаючы до артистичного програму – новым обявлінюм в Михалові был ансамбль „Дамир”. Покликаний в січні того рока, уж нашол велике узнання, медже інчым в плебісцитах регіонального радия. Його концерт был рівнож промоциом новой

платні з наголовком *Дякую*. Вказали ся з доброй страны, так же будут – думам – здоров конкуренциом для „ЛемОн-а” на роковой сцені. Додатковом атракциом были просекции на великом экрані, котри при музиці „Дамира” вказували Лемковину і сам ансамбль.

Каждого рока позерам за „Древутнюм”, котру ем барз полюбил і думам, што не лем мі ей бракувало.

Та з навязком выполнила тоту прогалину „Оркестра Святого Миколая”, діюча од вельох років (была ішы, ци уж на Ватрі в Горах – Ред.) і не од днес знана є не лем в Польши. В своїм репертуарі має тіж лемківскы сьпіванкы і была барз горячо принята, так через молодых, як і старшых. Тот чудовий выступ здавал ся вельо за короткій, мож бы їх было слухати і слухати.

Бескідскы „Дуляровы Братя” зачали своим музыком гуляня, але треба повісти, же їх выступ тіж належит трактувати як концерт. Так ци сяк – грали і сьпівали мало не до рана.

Традиційні і поза сценом, при шатрах – сьпівы было чути до свитаня. Суботне сонце сходило, заповідаючы новий, выкараний ден.

До 12. години, на котру заплянувано дальшу артистичну част, жытя в полни вернуло ся на ватряным поли. Кус комерційны надуваны зьїжджальні і басен з надуваном кульом притігали діти, котрых, як все, не бракувало на Ватрі. З голосників несло музику з платні.

Коли надышол час сцены, „Кычерка” вказала нам дітячы забавы. Старшым людям припоминало то молоды roky, а нам вказане остало, што не лем при компютерах можна ся бавити – думам о наймолодшым поколіню.

Музычну забаву зо сьпівом і танцюм повели дале діти з ансамбля „Жайворонкы”, котрий творят діти з Лісця і Рашівкы. Они рівнож впровадили вельо дітячей радости.

Кус старшы діти, уж молодіж з „Кычеры” вказали барже професійнальний програм. Як все, высокой рівен выступів „Кычеры”, ци той старшой, ци молодшой, ци маленькой дає нам веля милых хвиль радости, позитивных пережыть.

Окресний лем до музыкальной капелі „Смерек” припомнул нам стары традацийны сьпіванкы, але – як спомнули зо сцены – мають надію на то, што далі будут і танцувати.

Сусана, штораз барже знана вокалістка, а при тым журналіста Радия ЛЕМ.Фм, котрой чудовий голос подивлял ем уж тамтого рока, в своїм полудньовым концерті (гвечер выступила зо своим группом) вказала ся зо сучасным репертуаром, а были то авторскы творы Петра Муриянка, в котрых – як повіла – є залюбувана.

Словацкій „Шаришан” (словацкій по части і з той рації, же при Русинах творят го і Словакы – Шаришане) повернул нас до фольклору полудньовой страны Бескід. Тот знаний од вельох років на михалівскій сцені ⇨

*** ПОВОРЕЦ СТОВАРИШЫНЯ ЛЕМКІВ *** ПОВОРЕЦ СТОВАРИШЫНЯ ЛЕМКІВ ***

ансамбль вказал нам не лем як гуляют Руснакы і Словакы, але як... на сцені треба і мож гуляти.

Выступ хору „Зоря”, з котрым стрічае ся на Ватрі тіж уж од вельох років, а котрий в своїм репертуарі має і церковну музику, ввыюл нас помедже веселом розвагом і в глубшу, поважнійшу нуту. Як каждого рока не завюл нас якістю выконаня пісень і сьпіванок.

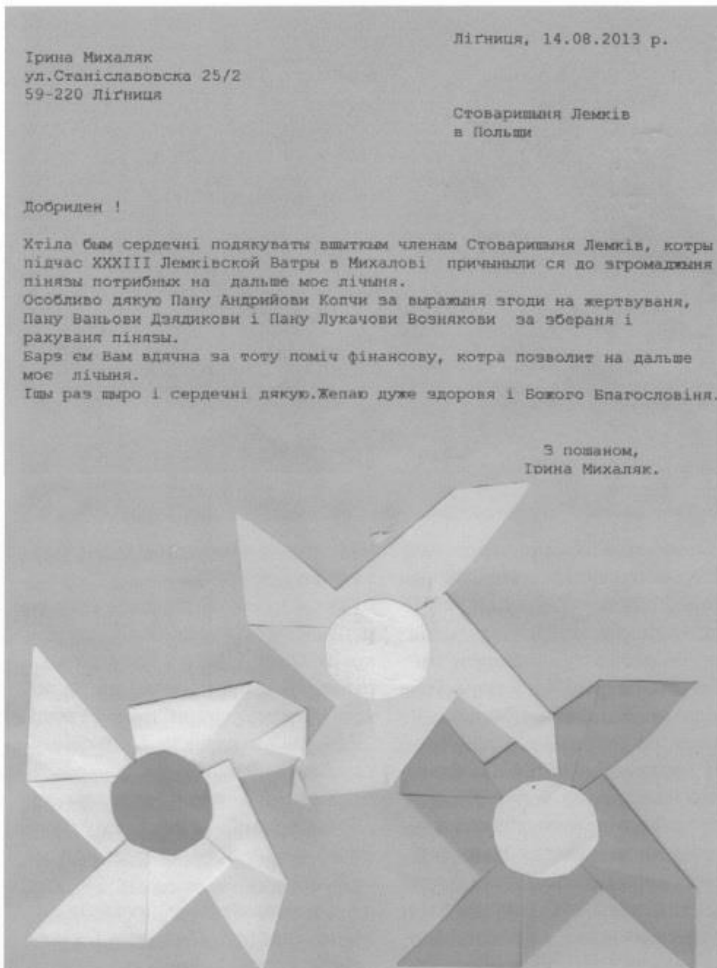
Позераючы на „Шаришских Парібіців” виділ см вельо твари зо „Шаришана”. Як ся вказало, ест то част того ансамбля. Они зас оживили сцену. Вказали рівнож, попри русиньскым і словацкым, цыганьскій акцент – з танцями народу, котрий жыл, жыс помедже Русинами од далеких років.

Настал час на коротку перерву помедже выступлениями. На сцені вказали ся організаторе і звернули ся з одозвом о поміч на реконвалесценцію пані Ірины Михалык. Мож Ю было видіти того рока помедже ватрянами, на жаль – все ішы на інвалідскым візку, але з великом віром і ситом в очах. Дякуеме, Пані Ірино. З Вами є нас веце і з Вашом віром міцнійшы і мы.

Підчас выступів артистів рівнолегло тырвал турнір сітковой пилкы. І перерву выкорыстано на вручннн нагород для побідителів і участників. В реченій перерві дякувано тіж вшыткым котры вперают Ватру і лемківску діяльніст в регіоні.

В „Бесіді” чытал см о молодым Лемку, котрий як першій в історії здал того рока матуру з лемківского языка. То важна подія, вказує што наш язык є жывым і функційным языком. Тым молодым човеком ест Данько Возняк з Лігниці. І йому вручено почесну грамоту і річову нагороду – за лемківскій патріотызм і одвагу.

Галю нагороджуваня окремых осіб дополнили тогорічны

ювіляты. Округлы річниці жытя сполнили ся того рока выдатным діячам Стоваришнн Лемків – Ярославови Горошаккови (65), Ярославови Хомякови (65), Павлови Стафінякови (60), Штефанови Косовскому (60) і Мирославови Барні (50). О каждым з них, менче ци веце мож бы писати; по части уж і писало ся в „Бесіді”.

Тогорічнн Ватра пошырена остала о проскці фільмів, котры вказуваны были в „стодоловым кіні” – то є в сусідній стодолі адаптуваній пред роками на культурны цілі через пана Михала Романька. Вказано два фільмы, з діями по двох странах Бескідн. В фільмі *Осадне голов-*

ныма героями сут священник Петро Сорока і вїйт Ладислав Микуляшко, котры постановили ратувати село перед вымертьом, ратувати того што остало. Автор Марко Шкоп выберат ся з нима до европского парламента, де глядают помочы в депутуваного того же парламента. Другым образом вказаным на нашым міні-фестивалю был фільм *Новиця на кінци сьвіта*. Вказує він штоденне жытя затраченого в Бескідн села. Складат ся з части образуючых штыри поры рока. Люде гын жыючы не затрачают ся помедже штоденным тырваньом, глядают того, што важне і надає сенс культурі, давному і сучасному.

*** ПОДВОРЕЦ СТОВАРИШЫНЯ ЛЕМКІВ *** ПОДВОРЕЦ СТОВАРИШЫНЯ ЛЕМКІВ ***

Традиційні, о 17. годині оголошено для сцени перерву абсолютну. Перерву на молитву, час для вказаня, што не лем забавом, але молитвом і віром жыют Лемкы. Думаю сой што зобраны при церкві ватряне дякували Богу за дар бытя ту разом. Для мене был то час на задуманя.

Артистычну, сценічну част зачал продолжати ансамбль „7 Крпка”. Тот молодий ансамбль тримат ся традиційні лемківской музыкы, хоц сьпівають тіж словаккы пи українскы сьпіванкы.

Ішы раз вказал ся „Шарішан”, а іх музыку і сьпів понесло далеко за сцену. Амфітеатр был уж полный. А і поза ним люде, корыстаючи з чудовой сонечной хвилі, глядали інчых атракцій, не забываючи і о сьпіваню при шатрах.

Мал ем охоту о 19. годині выбрати ся до столового кіна на проєкцію другой части фільму Андрия Копчы Акція „Вісла” – На чужині. На жаль не повело ся мі. Што-ж, не мож быти всяди нараз, а як ем споминал – вельо ся діяло. Очевиді – стрічы зо знасьма, котрых часом виджу лем гев в Михалові.

В вечырім концерті Сусана вказала ся уж як „Квадро Сусана” і раз ішы проявила свій му-

↑ Пані Ірина Михалях серед своїх.

зычний талант. Чудово сьпівала, чудово грала на гушлях, чудово грал і спілівчал цілий ансамбль, на репертуар котрого зложили ся тепер барз по сучасному аранжуваны творы.

Ішло гу нocy. Выступила „Надія”, котра лучыт фольк з новыма напрямима музыкы. Штоде котрых вело гу гуляню.

Жаль ся кус робило, же другій ден Ватры іде гу кінцьови, але з другой страны – тото што сме видіти на сцені і попри ній, вносило штоси нове до нашого штоденного жытя. Музыка, яка бы не была, все дас духову радіст.

Заправды цільово до гуляня товариство розрушал „Клезма-

фор”, котрий лучыт традиційну жьдівську музыку з інчыма гатунками, де і так ведучыма сут клезмерскы нуты.

„Неозбыльны Песимісты” минулого рока стали ся великом сенсацийом. Веля, веля люди, передовшыткым молодых, зобрало ся, жебы іх слухати. І очевидні – танцувати. Вечырне гуляня, зачате при „Надії”, розрушане при „Клезмафорі”, тепер при сербскых „песимістах” розогріло ся до червена. Ой, дали они порядні!

Щесливо змучений, з думком што за пару годин треба ся зберати домів, пішол ем до шатра. Чул ем музыку ведену завдякы DJ-а. Єднако сон запер мі очы.

Доц, котрого ем ся не сподівал, обудил не лем мене – думам собі. Хоц по короткым спаню чул ем ся выпочатий, жаль мі было, же не сонце буде мене витало. Выпол ем зо шатра. Попри мі было тихо, спокійні, порожньо. Што-ж – XXXIII Лемківска Ватра на Чужині перешла до истории. Та в духу рыхтую ся на наступну. То уж за нецілий рік. ●

☞ Ювіляре і перший Матуриста з лемківского языка.

